

Житомирська міська рада
Управління у справах сім'ї,
молоді та спорту

Житомирська обласна
молодіжна громадська
організація «Паритет»

ГЕНДЕРНИЙ ЗАПИСНИК ДЕПУТАТА ЖИТОМИРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Січень					Лютий					Березень					Квітень					Травень					Червень									
П	7	14	21	28	П	4	11	18	25	П	4	11	18	25	П	1	8	15	22	29	П	6	13	20	27	П	3	10	17	24				
В	1	8	15	22	29	В	5	12	19	26	В	5	12	19	26	В	2	9	16	23	30	В	7	14	21	28	В	4	11	18	25			
С	2	9	16	23	30	С	6	13	20	27	С	6	13	20	27	С	3	10	17	24		С	1	8	15	22	С	5	12	19	26			
Ч	3	10	17	24	31	Ч	7	14	21	28	Ч	7	14	21	28	Ч	4	11	18	25		Ч	2	9	16	23	30	Ч	6	13	20	27		
П	4	11	18	25		П	1	8	15	22	П	1	8	15	22	29	П	5	12	19	26		П	3	10	17	24	31	П	7	14	21	28	
С	5	12	19	26		С	2	9	16	23	С	2	9	16	23	30	С	6	13	20	27		С	4	11	18	25		С	1	8	15	22	29
Н	6	13	20	27		Н	3	10	17	24	Н	3	10	17	24	31	Н	7	14	21	28		Н	5	12	19	26		Н	2	9	16	23	30

житомир

2019

Завдання політика - не плентатися у хвості сьогоднішньої громадської думки, а передбачати розвиток суспільства на два-три роки вперед, бачити майбутні проблеми, запобігати їх виникненню й заздалегідь здійснювати контрзаходи.

(М. Тетчер)

Липень					Серпень					Вересень					Жовтень					Листопад					Грудень										
П	1	8	15	22	29	П	5	12	19	26	П	2	9	16	23	30	П	7	14	21	28	П	4	11	18	25	П	2	9	16	23	30			
В	2	9	16	23	30	В	6	13	20	27	В	3	10	17	24		В	1	8	15	22	29	В	5	12	19	26	В	3	10	17	24	31		
С	3	10	17	24	31	С	7	14	21	28	С	4	11	18	25		С	2	9	16	23	30	С	6	13	20	27	С	4	11	18	25			
Ч	4	11	18	25		Ч	1	8	15	22	29	Ч	5	12	19	26		Ч	3	10	17	24	31	Ч	7	14	21	28	Ч	5	12	19	26		
П	5	12	19	26		П	2	9	16	23	30	П	6	13	20	27		П	4	11	18	25		П	1	8	15	22	29	П	6	13	20	27	
С	6	13	20	27		С	3	10	17	24	31	С	7	14	21	28		С	5	12	19	26		С	2	9	16	23	30	С	7	14	21	28	
Н	7	14	21	28		Н	4	11	18	25		Н	1	8	15	22	29	Н	6	13	20	27		Н	3	10	17	24		Н	1	8	15	22	29

ПОЛІТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ В УКРАЇНІ

**1 січня 2006 року набув чинності Закон України
«Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»**

Закон вперше визначив поняття ґендерної рівності в українському законодавстві: ґендерна рівність – рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства (стаття 1).

Державна політика в Україні щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків спрямована на утвердження ґендерної рівності, недопущення дискримінації за ознакою статі, забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень, виховання і пропаганду серед населення України культури ґендерної рівності та ін. (стаття 3).

Гендер – це соціально-рольовий статус, який визначає соціальні можливості людини в будь-яких сферах життєдіяльності: в освіті, професійній діяльності, доступі до влади, розподілі сімейних ролей та репродуктивній поведінці.

РІВНІСТЬ ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ

Рівність прав означає наділення жінок та чоловіків юридично однаковими правами в усіх сферах життя

Рівність можливостей це фактична можливість користування правами й свободами людини незалежно від статі

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ВИМІРЮЄТЬСЯ РІВНІСТЮ МОЖЛИВОСТЕЙ

ГЕНДЕРНІ ПИТАННЯ СТОСУЮТЬСЯ КОЖНОГО І КОЖНОЇ

- це збільшення тривалості життя;
- можливість балансу професійного та особистого життя жінок і чоловіків;
- це участь у процесах прийняття рішень і розподілі ресурсів незалежно від статі;
- створення рівних умов для кар'єрного зростання;
- питання відповідального батьківства і материнства;
- партнерського розподілу сімейних обов'язків;
- зменшення (викорінення) насилля;
- формування гармонійно розвиненої особистості, вільної від стереотипних поглядів на роль чоловіка і жінки у суспільстві;
- це питання не лише рівних прав, а й рівних можливостей, обов'язків та відповідальності жінок і чоловіків.

ГЕНДЕРНІ ПРОБЛЕМИ ЧОЛОВІКІВ В УКРАЇНІ:

- Середня тривалість життя чоловіків на 10 років менша від тривалості життя жінок, у 4 рази більша порівняно з жінками смертність чоловіків працездатного віку (28-45 років).
- Суїцид панує переважно серед чоловіків.
- Чоловіки серед хворих на туберкульоз становлять 70%.
- Збільшується чисельність чоловіків, залежних від тютюну, алкоголю, наркотиків, азартних ігор.
- Тюрми переповнені чоловіками (понад 90% всіх ув'язнених), що породжує низку проблем, серед чоловіків найбільше випадків насильницької поведінки.
- Проблема маргіналізації чоловіків внаслідок припинення їх професійної діяльності через обставини, що від них не залежать.
- Право батька опікуватися дитиною на практиці часто порушується.

ГЕНДЕРНІ ПРОБЛЕМИ ЖІНОК В УКРАЇНІ:

- Обмежений доступ жінок до влади і власності.
- Рівень жіночого представництва на найвищих державних посадах залишається низьким.
Представництво жінок у законодавчій владі становить 12%.
- Жінки володіють лише 22% бізнесу і керують 6% великого бізнесу в Україні. Відтак, їм важче отримати кредит, оскільки вони мають менше ресурсів, які можуть дати у заставу.
- Жіноча заробітна плата є меншою від чоловічої на чверть.
- У результаті пенсійної реформи жінка через 20-40 років отримуватиме пенсію, що дорівнюватиме лише 40-50% пенсії чоловіка.
- Жінка працює на 4-6 годин більше, ніж чоловік: праця у домашньому господарстві не враховується як продуктивна.
- Жінки найбільше потерпають від всіх видів насильства, серед яких домашнє насильство,ексуальні домагання та сексуальна експлуатація, торгівля жінками

ГЛОБАЛЬНІ ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ, ПРИЙНЯТО НА САМІТІ ООН У 2015 РОЦІ

П'ята ціль, важлива за пріоритетністю, передбачає діяльність з утвердження гендерної рівності в усіх сферах життєдіяльності суспільства.

ЄВРОПЕЙСЬКА ХАРТІЯ РІВНОСТІ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ У ЖИТТІ МІСЦЕВИХ ГРОМАД

Розроблена у 2005-2006 рр. Радою європейських муніципалітетів і регіонів у тісній співпраці з численними партнерами.

- адресована місцевим та регіональним органам самоврядування і запрошує їх до її підписання, щоб публічно продемонструвати прийняття принципу рівності жінок і чоловіків.
- рівність жінок і чоловіків має бути не тільки юридично визнаною, але й ефективно застосовуватися до всіх аспектів життя: політичного, економічного, соціального і культурного.
- нерівності є результатом соціальних концептів, побудованих на стереотипах у родині, школі, культурі, засобах масової інформації, сфері праці, організації суспільства.
- органи самоврядування на основі компетенцій та співпраці з широким колом місцевих зацікавлених сторін можуть реалізувати конкретні дії на користь рівності між жінками та чоловіками.

Хартія – це декларація про наміри, а також практичний інструмент для забезпечення потреб жінок і чоловіків різних вікових та соціальних груп

ПРИНЦИПИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ХАРТІЇ РІВНОСТІ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ У ЖИТТІ МІСЦЕВИХ ГРОМАД:

- Рівність жінок і чоловіків є фундаментальним правом;
- Для забезпечення рівності жінок і чоловіків необхідно протидіяти різноманітним формам дискримінації та зневаги;
- Збалансована участь жінок і чоловіків у прийнятті рішень є передумовою демократичного суспільства;
- Викорінення стереотипів є основоположним для досягнення рівності між жінками і чоловіками;
- Для досягнення рівності жінок і чоловіків необхідно інтегрувати означену складову до усіх видів діяльності місцевих органів самоврядування;
- Плані дій або програми з належним фінансуванням є необхідними інструментами для сприяння досягненню рівності жінок і чоловіків.

Прийняття Хартії дозволяє:

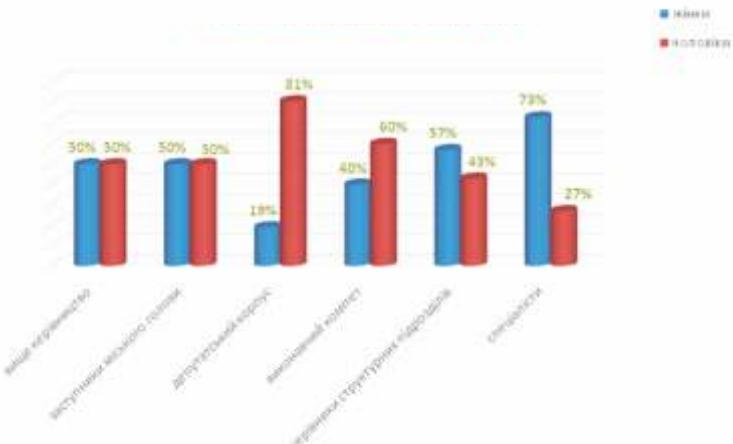
- Засвідчити прихильність до демократичних цінностей;
- Продемонструвати готовність до врахування потреб жінок і чоловіків різних вікових та соціальних груп у повсякденній діяльності міської ради;
- Посилити напрацювання міської ради у сфері забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків;
- Вивчити кращі практики з означених питань та представити власний досвід;
- Забезпечити підґрунтя для участі в міжнародних ініціативах з означених питань та обміну досвідом;
- Вийти на новий практичний рівень роботи.

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ у м. ЖИТОМИРІ

ПРЕДСТАВНИЦТВО ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ У ЖИТОМИРСЬКІЙ МІСЬКІЙ РАДІ

ГЕНДЕРНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ – ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ

Грунтуються на припущеннях, що бюджети не однаковою мірою відповідають потребам чоловіків та жінок (хлопців та дівчат), що може призводити до соціальної нерівності.

Означає бюджетування, в центрі якого – **ЛЮДИНА**.

Забезпечує адресність послуги та раціональний розподіл витрат.

Включає в себе гендерний аналіз впливу бюджету на жінок та чоловіків.

Покращує якість послуг, що надаються жінкам та чоловікам.

Робить бюджетний процес прозорим, запобігаючи корупції.

ПОНАД 90 КРАЇН СВІТУ З РІЗНИМ РІВНEM РОЗВИТКУ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ГЕНДЕРНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ

ГРУПИ НАСЕЛЕННЯ РІЗНЯТЬСЯ ЗА ОЗНАКАМИ

- Стать**
- Вік**
- Наявність і кількість дітей**
- Місце проживання (місто/село)**
- Освіта**
- Сімейний стан**
- Стан здоров'я**

РІЗНЕ СТАНОВИЩЕ ЧОЛОВІКІВ/ ЖІНОК ВПЛИВАЄ НА:

- Зайнятість на ринку праці**
- Фактичну заробітну плату**
- Рівень доходів**
- Рівень купівельної спроможності**
- Якість життя**
- Стан здоров'я**
- Пільги/допомогу**

БЮДЖЕТНІ РЕСУРСИ МОЖНА РОЗПОДІЛИТИ ТОЧНІШЕ І ВИКОРИСТОВУВАТИ ЕФЕКТИВНІШЕ, ЯКЩО ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ ІНТЕГРОВАНИЙ ДО БЮДЖЕТУ:

Хто приймає бюджетні рішення?

Хто отримує найбільшу користь від бюджетних рішень?

Як виконання бюджету вплине на чоловіків та жінок

ПРОТИДІЯ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ

Дискримінація за ознакою статі – дії чи бездіяльність, що виражают будь-яке розрізнення, виняток або привілеї за ознакою статі, якщо вони спрямовані на обмеження або унеможливлюють визнання, користування чи здійснення на рівних підставах прав і свобод людини для жінок і чоловіків.

З 25 листопада по 10 грудня проходить щорічна акція «16 днів проти насильства»

Існуюча дискримінація за ознакою статі виявляється у нерівності можливостей чоловіків і жінок на ринку праці (оплата праці, звільнення, кар'єрне просування), у сфері прийняття рішень, у невизнанні праці жінок у домашньому господарстві як соціально значущої, у можливості гармонійного поєднання професійної та сімейної сфер тощо.

З метою висвітлення проблеми гендерного насильства як порушення прав людини, поглиблення розуміння та обізнаності стосовно всіх форм насильства, створення простору, вільного від насильства щорічно з 25 листопада по 10 грудня проводиться Міжнародна акція „16 днів проти насильства“. Ключовими датами означененої акції є наступні:

25 листопада – Міжнародний день з викорінення насильства щодо жінок;

1 грудня – Всесвітній день боротьби зі СНІДом;

2 грудня – Міжнародний день боротьби за відміну рабства;

3 грудня – Міжнародний день людей з особливими потребами;

5 грудня – Міжнародний день волонтера;

6 грудня – День вшанування пам'яті студенток, розстріляних у Монреалі;

9 грудня – Міжнародний день боротьби з корупцією;

10 грудня – Міжнародний день прав людини.

**ХТО ДОПУСКАЄ ДИСКРИМІНАЦІЮ ЗА БУДЬ-ЯКОЮ ОЗНАКОЮ НАВКОЛО СЕБЕ,
САМА У БУДЬ-ЯКИЙ ЧАС МОЖЕ СТАТИ ЖЕРТВОЮ!**

СЕКСИЗМ

Сексизм (англ. sexism) – термін для позначення ідеології та практики дискримінації людей за ознакою статі. Сексизм базується на настановах чи переконаннях, згідно із якими жінкам та/або чоловікам хибно приписуються (або позбавляються) певні риси чи якості.

Закон України «Про рекламу» забороняє розповсюджувати рекламу, яка містить елементи жорстокості, насильства, порнографії, цинізму, приниження людської честі та гідності. Крім того, реклама не повинна містити зображень, які порушують етичні, гуманістичні, моральні норми, нехтуєть правилами пристойності. Реклама також повинна враховувати особливу чутливість дітей і не завдавати їм шкоди, не підривати авторитету батьків і педагогів тощо.

Яка реклама сексистська?

Оголошення вважається дискримінаційним, якщо:

- а) Реклама зображує чи описує жінку або чоловіка як прикрасу чи сексуальний об'єкт, містить натяки на статеві стосунки і сексуальність людей, які не пов'язані з рекламированим продуктом і не мають прямих асоціацій зі споживанням рекламиованого продукту, товару, послуг тощо; порушення посилюється, якщо сексуальність людини зображується чи описується принизливо, зневажливо, наклепницьким чином (для людської гідності) через мову, позування, вербалні або невербалні натяки тощо).
- б) [...] якщо вона стверджує або натякає, що роль однієї статі в соціальному, економічному і культурному житті нижча, ніж іншої».

МЕТОДОЛОГІЯ ОКСАНИ КІСЬ ЩОДО ҐЕНДЕРНОГО АНАЛІЗУ РЕКЛАМИ:

Еротизація – оголення всього тіла чи його інтимних частин, відповідні пози, контекст сприяють підсиленню та закріпленню в підсвідомості ідеї пасивності, підкореності, залежності та беззахисності жінки по відношенню до чоловіка.

Мачізм – полягає в підкресленні чоловічого домінування над жінками і високомірно-неважливого ставлення до них. Мачізм проявляє себе в демонстрації традиційних ознак мужності, передусім, фізичної сили, агресивності та сексуальної активності.

Стереотипізація – використання і репродуктування в суспільстві стереотипів, які чітко поділяють світ на жіночий і чоловічий, дають уявлення про нібито «одвічно» притаманні жінкам і чоловікам риси характеру, стандарти поведінки, типи зовнішнього образу.

- Жінка – мати, господиня, «берегиня», спокусниця.
- Чоловік – успішний, незалежний фахівець, переможець, сексуальний супермен і мачо.

Оречевлення – полягає в репрезентації жінок, жіночого тіла як частини рекламного товару, розрахованого в першу чергу на споживача-чоловіка.

Фейсизм – прояв сексизму в масовій культурі, який полягає в тому, що у зображеннях чоловіків підкреслено насамперед обличчя, а в жінок – їхнє тіло.

ГЕНДЕР І ПРАВА ЖІНОК

8 Березня – Міжнародний День прав жінок.

08 березня 1857 року робітниці швейних і текстильних підприємств Нью-Йорка організували масову акцію протесту, виступаючи проти низьких зарплат і поганих умов праці.

За пропозицією Клари Цеткін, учасниці II-ї Міжнародної конференції соціалісток (Копенгаген, серпень 1910 р.) вирішили щороку у березні відзначати **Міжнародний день боротьби жінок за повні політичні, економічні і соціальні права.**

19 березня 1911 р. понад мільйон жінок у Німеччині, Австрії, Швейцарії, Данії та інших країнах вийшли на мітинги та демонстрації, протестуючи проти дискримінації та вимагаючи рівних із чоловіками прав на працю, на участь у виборах, на освіту і здобуття фаху.

Упродовж ХХ ст. уряди більшості країн світу визнали існування різних форм дискримінації щодо жінок та зобов'язалися вживати спеціальних заходів щодо їх усунення.

Відтак, у 1977 р. Генеральна Асамблея ООН схвалила резолюцію № 32/142, згідно з якою кожній з країн-учасниць пропонувалось відзначати **Міжнародний день прав жінок.**

ПАМ'ЯТКА ДЕПУТАТУ

Для підготовки виступу з нагоди Дня захисту прав жінок 8 Березня.

Виходячи із сутності Дня захисту прав жінок, 8 Березня має стати святом наснаження жінок до активної участі у житті суспільства, перетворень, використання могутнього потенціалу, енергії, іншого погляду на стан речей, іншого досвіду. Тому важливим є питання озвучення/візуалізації внеску жінок у соціально-економічний розвиток міста, регіону, країни. Важливо розглядати жінок як активних громадянок.

У промові/вітальному слові рекомендується акцентувати увагу на наступних моментах:

- досягненнях жінок та їх внеску у соціально-економічний розвиток міста;
- важливо озвучити теми та проблеми, в яких жінки є уразливими категоріями, та робити конкретні дії для їх вирішення;
- бажано уникати висловів, які б закріплювали такі традиційні ролі жінки, як домогосподарки, берегині домашнього вогнища або роду людського, оскільки на сучасному етапі жінка поєднує в собі багато соціальних ролей;
- важливо уникати таких звернень, як: "любі жіночки", "вітаю зі світлим святом краси та любові", "жінка - як весна", "щоб Ваша життєва стежина була встелена квітами", «милі, прекрасні, чарівні, Ви надихаєте нас на звершення» тощо;
- необхідно розставляти інші акценти: жінка не прикраса/окраса звершень чоловіків; жінка – активний член суспільства, працівниця, професіоналка, мати, яка поєднує в собі різні соціальні ролі;
- жінки – це 50% успіху країни (а точніше 54% згідно із статистикою).

ГЕНДЕРНА СТАТИСТИКА М. ЖИТОМИРА

ЧИСЕЛЬНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ у м. Житомир

Чисельність постійного населення на 1 січня 2017 року становила
266 106 осіб, у тому числі:

Співвідношення жінок і чоловіків м. Житомира

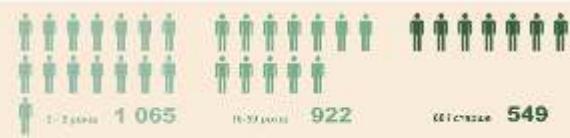
На 1 жінку 2017 року

1060

На 1 000 дівчаток
народилося хлопчики

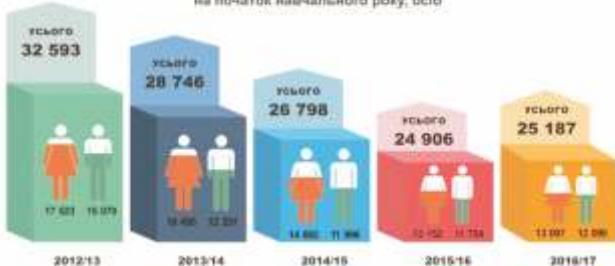
856

На 1 000 жінок
припадає чоловіків

Вищі навчальні заклади м. Житомира

ЧИСЕЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ
вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації
на початок навчального року, осіб

Різниця в оплаті праці між жінками та чоловіками у Житомирській області в 2016 році

Середньомісячна заробітна плата

Співвідношення заробітної плати жінок
до заробітної плати чоловіків

77,0%
по області

74,6%
по Україні

